

Naturfredning

Danmarks Naturfredningsforening og juletræerne

Af Direktør Kaj Østergård

I sidste udgave af PS Nåledrys – nr. 53 – skrev præsidenten for Danmarks Naturfredningsforening Poul Henrik Hartz en udmærket artikel om Naturfredningsforeningens syn på juletræsproduktion.

Vi er glade for, at der nu – efter flere invitationer – er kommet en dialog om emnet. Igennem de sidste mange år, har DN slået til lyd for, at intensiv juletræsproduktion ikke skulle foregå på fredskovpligtige jorder, og at forbruget af kunstgødning og pesticider var uønsket i skoven. Navnlige har DN anbefalet den brede befolkning, at man skulle købe rødgran i stedet for nordmannsgran, da gødningsforbruget og pesticidanvendelsen for denne træart var meget stort.

Vi noterer med tilfredshed, at DN nu anerkender forskningsresultaterne, der jo beviser, at næringsstofferne ved juletræsproduktion ikke udvaskes i stor grad, og at der er en fornuftig balance i det økologiske næringsstofregnskab.

Gennem artiklen kan det konstateres, at der på mange felter er sammenfaldende synspunkter, men at der naturligvis også tilbagestår områder, hvor vi som brancheorganisation må varetage producenterne og juletræskøbernes interesser. Juletræsproducenten skal jo leve af sin produktion, og får ikke betaling for de naturoplevelser og varierede landskabsopbygninger, som juletræsproduktion også skaber for befolkningen.

I det følgende vil vi se på nogle af de områder, hvor producenterne ikke altid kan følge DN. Men hvem ved – måske kan vi via dialogen få forøget forståelsen og den eksakte viden om produktionen hos meningsdannerne i DN. Produktion på landbrugsjord eller i skoven DN vil gerne have den intensive juletræsproduktion ud af fredskoven. Nu forholder det sig jo allerede sådan, at langt størsteparten af juletræsproduktionen i forvejen foregår på landbrugsjord. Der findes ikke nogen statistik, men vi skønner, at mindst 75 % af de ca. 25.000 ha nordmannsgran, vi har i Danmark, er beliggende på landbrugsjord. Det vil altså sige, at juletræsproduktionen på fredskovpligtig jord kun udgør godt og vel 6000 ha ud af det samlede danske skovareal på ca. 450.000 ha.

Vi skal derfor passe på, at vi ikke gør problemet større, end det er. Vi deltager gerne sammen med DN i et forsøg på at få en større sikkerhed for disse tal.

Men det kan være, at denne fordeling mellem skov og landbrugsjord bliver forrykket i fremtiden. Det er velkendt, at det økonomiske udbytte af traditionel skovdrift er meget ringe, og med ændringen af landbrugsstøtteordningen, er der et incitament for jordejeren til at rykke juletræsproduktionen ind i skoven.

På landbrugsjord gives der ikke støtte til juletræsproduktion, men til næsten al anden landbrugsproduktion. Juletræerne skal derfor kunne give ejeren ca. 2300 kr./ha mere end de sædvanlige landbrugsafgrøder for at være ligeså økonomisk bæredygtig. Vi har ikke set DN ytre sig meget i debatten om denne produktionsmæssige skævdeling af landbrugsstøtten, og det på trods af, at disse forhold går direkte imod DN's visioner vedrørende anvendelse af fredskovpligtig jord.

Kundernes ønsker og behov

En producent bør lytte meget til kundernes ønsker, såfremt han ønsker en succesfuld forretning. Det er uomtvistelig, at kunderne ønsker nordmannsgran, og at rødgran salget går stærkt tilbage, selv om rødgranen igenem en lang årrække har været det typiske danske juletræ. Men vi må dog ikke glemme,

Når juletræsproduktion betragtes som skovdrift, hører vi producenter til de slemme drenge, der belaster miljøet med fremmede hjælpestoffer, men betragtes juletræsproduktion derimod som gartneri, frugtavl eller landbrug hører vi til i den pæne ende – hvad angår miljøhensyn.

**ØNSKER DU UDSØGTE
SKOVPLANTER?
SPØRG DIN
PLANTEMÆGLER!**

Bent Hansen
Tlf. 87 52 20 00 · fax 87 52 20 01
nbh@forstplant.dk

Steen Hougaard
Tlf. 86 54 53 20 · fax 86 54 53 43
shj@forstplant.dk

Jens Houkjær
Tlf. 76 82 90 90 · fax 76 82 90 91
jh@forstplant.dk

FORSTPLANT

Dansk Skovkontor 1/9

**Nyt Natur- og Fritidskatalog fra Grube
med masser af beklædning**

**Ring og bestil kataloget eller se www.grube.de
Se også www.dansk-skovkontor.dk**

TLF 5783 0110

post@dansk-skovkontor.dk

FAX 5783 1310

Brdr. Majland a/s

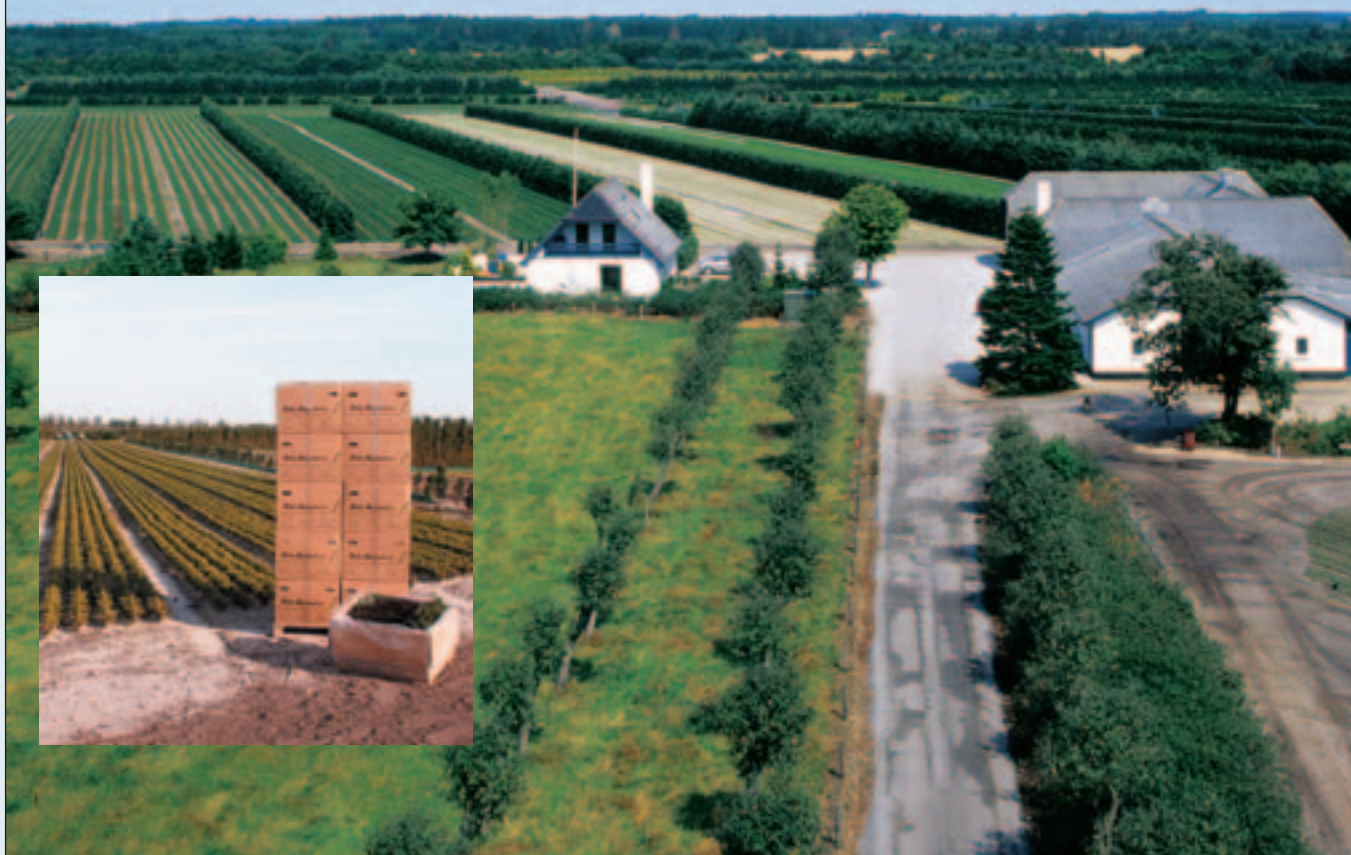

Er du Nordmannsgranproducent og kvalitetsbevidst

Ambrolauri, Tlugi

Afd. 10A

.....Træet for fremtiden.....

SIMMELBROVEJ 44 - DK-7260 SDR. OMME - TLF: +45 75341612 - FAX: +45 75342212
E-MAIL: INFO@BRDRMAJLAND.DK

at det oprindelige juletræ fra Tyskland var en ædelgran, nemlig den almindelige ædelgran *abies alba*, der har store lighedspunkter med nordmannsgranen.

Skovloven

DN mener ikke, at intensiv produktion af juletræer på fredskovsarealer er forenelig med skovlovens formål. Her er vi ikke enige. Loven udstikker en ret så deltaljeret ramme for produktion af juletræer og pyntegrønt, og jeg tror ikke, der er nogen producent, der ikke ønsker at efterleve disse bestemmelser. At DN så har en politisk målsætning om, at Danmarks skove skal have 10 % urørt skov og resten kulturskov drevet efter naturnære principper, er for så vidt forståeligt, men når man gennem pressen forsøger at lægge en hel produktionsgren for had, må vi sige fra. Vi deltager gerne i en saglig debat om vores produktionsmetoder, og der foreligger jo efterhånden en række forskningsresultater, der anskueliggør produktionens miljøvenlighed eller mangel på samme. En lang række forskningsrapporter dokumenterer jo, at juletræsproduktionen på en række områder ikke forårmer vores flora og fauna, men tværtimod er med til at skabe større diversitet og afveksling for skovgæsterne.

Bæredygtighedsprincippet

Det er almindelig accepteret at bæredygtighedsprincippet indholder tre elementer. Det økonomiske, det sociale og det miljømæs-

sige aspekt. De tre elementer bør have lige stor vægt, og illustreres dette med en trebenet skammel, ved alle, at man ikke sidder godt, såfremt et af benene er længere end de to andre.

Det økonomiske element er nødvendigt af hensyn til, at producenten skal kunne leve af sin produktion. Samtidig er producentens indkomst fra juletræerne med til at sikre, at der ikke drives rovdrift på de gamle bevoksninger i kulturskoven. Juletræerne er også med til at sikre skovejeren en risikospredning, ligesom likviditeten generelt set forbedres. Juletræerne giver indtægter væsentlig tidligere end anden skovdrift, og er således med til at sikre et jævnt indtægtsforløb. Samtidig må man ikke glemme at der investeres mange penge i anlæg og pleje, og ændringer af producentens rammebetingelser kan derfor være stærkt belastende for skovejendommenes overordnede økonomi.

Det sociale element indeholder et stort aspekt vedrørende beskæftigelse. Der anvendes mange arbejdstimer ved produktion af juletræer. Som gennemsnit over en 10 årig omdrift bruges der 60-80 timer/ha og år. Juletræsproduktion er derfor med til at sikre beskæftigelse i skovene, ligesom arbejdskraften kan fastholdes i landdistrikterne. Med den meget manuelle arbejdsindsats er juletræsproduktionen ligeledes med til at sikre muligheden for et rummeligt arbejdsmarked, for den del af befolkningen der måske ikke er interesseret i eller egnet til det meget højteknologiske samfund.

Det miljømæssige element skal naturligvis tilgodeses og fremmes mest muligt. Vi skal lave produktionen så naturnær som mulig, og igennem de sidste ti til femten år, er der opnået gode forbedringer. Anvendelsen af fremmede hjælpestoffer er blevet væsentligt mere afbalanceret, og mange af de produktionsmetoder som økologerne anvender, er nu implementeret i juletræsproduktionen. Vi erkender, at det ikke er let, men der er vilje hos producenterne til at anvende de landvindinger, der gøres for en mere miljøvenlig produktion. Eksemplerne på dette område er flere. Som eksempel kan blot nævnes brugen af det økologisk godkendte middel svovl i stedet for to skrappe pesticider. Uforvarende kan vi også, i miljøets helles navn, komme til at gøre mere skade end gavn. Alle producenter kender efterhånden den stærkt forøgede udvaskning af N-forbindelser ved brug af mekanisk renholdelse.

Samtidig giver juletræerne lys og luft i skoven, og er med til at skabe diversitet og et varieret skovbillede for skovgæsten. Et stigende antal undersøgelser fastslår dette og der henvises bl.a. til litteraturlisten i slutningen af artiklen. Sammenfattende for bæredygtighedskriteriet vil Dansk Juletræsdyrkerforening slå til lyd for, at tingene skal ses i en helhed, og at de tre bæredygtighedselementer – økonomi, sociale element og miljø – skal tilgodeses på lige fod.

Konklusion

Der skal ikke herske tvivl om, at Dansk Juletræsdyrkerforening gerne drøfter pro-

duktionen af juletræer med DN. Vi er enig i, at en dialog fremmer gensidig forståelse og respekt for andres synspunkter.

En forstærket forskning og udvikling i navnlig ukrudtsbekæmpelse er nødvendig for at mindske miljøbelastningen fremover. Vedrørende bekæmpelse af skadevoldere er der lovende resultater på vej, men forskningsresultaterne skal være praktisk realiserbare. Selv om gødskning og udvaskning ikke er det helt store problem, mangler vi megen viden på dette felt.

Men vi vil gerne understrege, at helhedssynet vedrørende økonomi, det sociale element og det miljømæssige skal gå hånd i hånd for at skabe en bæredygtig udvikling.

Litteratur

Gabrielsen, L., Komdeur, J., Hounisen, J. P. 1993

Sjellemosegård: Sprøjtning og driftsformers effekt på fuglebestande i juletræskulturer. Danmarks Miljøundersøgelser.

Jacobsen, Finn 1995

Hvor mangler vi mest viden? – hvor vil den opstå, og hvem kan bruge den?

Skov og Landskabskonferencen 1995

Wedell-Neergaard, Christian & Østergaard, Kaj 1997

Udfordringer i pyntegrøntbranchen – mar-

kedsmæssige og dyrkningsmæssig. Skov og Landskabskonferencen 1997

Madsen, J. K., 1997

Pyntegrøntkulturer i det åbne landskab – en udviklingsanalyse. Speciale i faget Landskabsforvaltning. KVL.

GfK 1997

Juletræer og klippegrønt – Management rapport

Østergård, Kaj et al., 1998

Handlingsprogram for pyntegrøntbranchen

Larsen, Jørgen Bo & Nielsen, Lars Møller 1998

Bæredygtig juletræproduktion

Skov og Landskabskonferencen 1998

Østergaard, Kaj 1999

Scenarier for udfasning af pesticidanvendelsen – resultat af et udvalgsarbejde.

Skov og Landskabskonferencen 1999

Østergaard, Kaj 1999

Rapport vedrørende scenarier for udfasning af pesticidanvendelsen indenfor det private skovbrug. Forskningscenteret for Skov & Landskab.

Ørnsholt, C., Stallknecht-Jensen, B., 1999

Demoprojekt – Renholdelse af NGR juletræer med reduceret kemi – på Haderslev Statsskovdistrikt – midtvejsopgørelse. PS Nåledrys nr. 29.

Sørensen, T., 2000:

Udvikling af metoder til pesticidfri ren-

holdelse af nobiliskulturer. Thy Statsskovdistrikt, PS Nåledrys nr. 32.

Enevoldsen, Jimmy 2001

Juletræproduktionens nødvendige miljøhensyn – ekstensiv eller intensiv produktion?

Skov og Landskabskonferencen 2001

Østergaard, Kaj 2001

Juletræproduktionens nødvendige miljøhensyn – ekstensiv eller intensiv produktion?

Skov og Landskabskonferencen 2001

Stoltze, Michael 2002

Klart nej til gensplejsede juletræer – men ja til kloner

PS- Nåledrys nr. 42. 2002

Christensen, Bent K. 2003

Juletræets miljøprofil – fup eller fakta.

PS- Nåledrys nr. 43. 2003

Bentsen, Niclas Scott 2003

Juletræets miljøprofil – kan man sammenligne æbler og pærer?

PS- Nåledrys nr. 44. 2003

Christensen, Bent K. et al. 2004

Integreret produktion (IP) af nordmannsgran juletræer

PAF slutrapport 2004.

Nissen, Henrik & Østergaard, Kaj 2005

Presseetik i julemåneden

PS- Nåledrys nr. 51. 2005

Fremtidens nobilisproducent

- har den rigtige aldersklassefordeling!

Har du?

Bredtdækkende sortiment i Nobilis og Nordmannsgranplanter.

JOHANSENS PLANTESKOLE

Peter L. Jensen

Damhusvej 103

Brøndsted · 7080 Børkop

Tlf.: 75 86 62 22

Fax: 76 62 01 08

E-mail: plj@johansens-planteskole.dk

SUSÅ PLANTESKOLE

Jan H. Olsen

Villa Gallinavej 10

4690 Haslev

Tlf.: 56 32 60 52 · Fax: 56 32 56 31

Bil: 20 14 60 52

E-mail: jho@susaaplanteskole.dk